

החוג לפסיכולוגיה
M.A לימודים לתואר
בפסיכולוגיה התפתחותית
שנה"ל תשפ"ג

ראשת התוכנית: פרופ' אורה אביעזר

חברי הסגל האקדמי

פרופ' מן המניין: פרופ' אבי שגיא-שוורץ.

פרופ' חבר: פרופ' אורה אביעזר, פרופ' מירב חן.

מרצה בכיר: ד"ר שירי פרלמן-אבניאון, ד"ר מרינה גורושיט, ד"ר עומר הורוביץ.

מרצה: ד"ר לי פרגמין-הייט.

**מורה מן החוץ: פרופ' ענת שר, גבי שלומית קנוטופסקי,
גבי תהל לחד-שטיין, גבי הילה כהן, מר הוזאם ג'ובראן.**

תוכן עניינים:

3.....	מטרת הלימודים
4.....	חובת קורסים כלל מכלתיים
4.....	אנגלית כשפה זרה
4.....	קורסים בשפה האנגלית
4.....	תנאי מעבר משנה לשנה
4.....	סיום הלימודים
6.....	תכנית הלימודים:
6.....	פירוט קורסי חובה שנה א'
7.....	פירוט קורסי חובה שנה ב'
8.....	תקצירים:

מטרת הלימודים

תכנית הלימודים לתואר שני בפסיכולוגיה התפתחותית נועדה להכשיר פסיכולוגים¹ לעבודה במסגרות שונות לטיפול בתינוקות, פעוטים, ילדים והוריהם, כגון: מכוניס להתפתחות הילד, יחידות פסיכיאטריות לגיל הרך, יחידות התפתחותיות בשירותים פסיכולוגיים חינוכיים ושירותים בקהילה, אשר נותנים מענה באמצעות שרותי אבחון, טיפול וייעוץ לאוכלוסייה זאת.

התוכנית כוללת מסלול מחקרי (עם תזה) ומסלול נלמד (עם עבודת גמר). התכנית תאפשר למעוניינים בכך להעמיק את הידע שלהם ואת תרומתם בתחומי הפסיכולוגיה ההתפתחותית, ותאפשר לאלה שסיימו מסלול עם תזה להמשיך את לימודיהם לתואר שלישי.

התכנית כוללת קורסי חובה וקורסי בחירה

קורסי החובה נועדים להבטיח שלבוגרי התוכנית תהיינה המיומנויות הנדרשות מכל פסיכולוג העושה עבודה יישומית ורשאי לטפל בתחום התמחותו ובמיוחד מיומנויות הנדרשות בעבודה במסגרות טיפוליות לגיל הרך.

קורסי הבחירה נועדים לתת העשרה בתחומים ספציפיים ובעלי חשיבות לידע של הפסיכולוג ההתפתחותי. הסטודנטים חייבים לבחור שני קורסי בחירה מתוך שלושת קורסי הבחירה המוצעים. סטודנטים שיתקבלו למסלול מחקרי יחויבו לקחת את הקורס "שיטות מחקר מתקדמות בפסיכולוגיה" כאחד משיעורי הבחירה שלהם.

בשנה א' מחייבים לימודי התואר השני נוכחות של יומיים בשבוע בקמפוס תל-חי, ונוכחות של יום נוסף בסמסטר ב לשם התנסות בפרקטיקום במסגרות חינוכיות של הגיל הרך. בשנה ב' מחייבים הלימודים נוכחות של יום בשבוע בקמפוס תל חי וכן יומיים של פרקטיקום מתקדם במכוניס להתפתחות הילד, יחידות פסיכיאטריות לגיל הרך, יחידות התפתחותיות בשירותים פסיכולוגיים חינוכיים ושירותים בקהילה. תכנית הלימודים המלאה מחייבת צבירה של 50 נקודות זכות.

---

¹ המסמך מנוסח בלשון זכר אך מכוון לשני המינים

חובת קורסים כלל מכללתיים

כל סטודנט לתואר שני, במהלך שנות לימודיו חייב ללמוד קורס תוכן אחד בשפה האנגלית וקורס מקוון אחד.

אנגלית כשפה זרה

מועמדים לתכניות לתואר שני נדרשים להציג רמת פטור באנגלית. פטור מחובת לימודי אנגלית יינתן בכפוף להצגת גיליון ציונים וזכאות לתואר ראשון ממוסד אקדמי שלימודי האנגלית בו מוכרים ע"י המכללה האקדמית תל-חי. במקרים חריגים, ועדת הקבלה תהיה רשאית לקבל מועמד ללא רמת פטור באנגלית ובתנאי שיגיע לרמת פטור במועד שיידרש ע"י ועדת הקבלה, הקבלה תהייה על תנאי ואי עמידה בו תגרור הפסקת לימודים.

קורסים בשפה האנגלית

בתכניות לתארים שניים רשאי החוג לבחור ללמד חלק מהקורסים בשפה האנגלית.

תנאי מעבר משנה לשנה

תנאי המעבר משנה א' לשנה ב' הוא השגת ציון ממוצע משוקלל של 80 בקורסים אותם למד הסטודנט, וציון 70 לפחות בכל אחד מקורס הלימוד.

סיום הלימודים

התנאים לסיום הלימודים בתכנית בפסיכולוגיה התפתחותית וקבלת התואר M.A. הינם:

1. עמידה בכל תנאי המעבר שצוינו לעיל.
2. צבירת 50 נקודות זכות במהלך שנות הלימודים.
3. ממוצע ציונים משוקלל לתואר של 80.
4. עמידה בהצלחה בדרישות הפרקטיקום וקבלת ציון "עובר"
5. כתיבת תזה למ.א. או עבודת גמר בציון 75 לפחות.

התכנית מאפשרת שני מסלולי למידה : מסלול עם תזה ומסלול עם עבודת גמר. כל הסטודנטים יגישו בתום שנה א' הצעת מחקר למרצה סמינר תזה. את הצעת המחקר יכתבו הסטודנטים עם מנחה מהחוג שאתו יעבדו במהלך שנת הלימודים הראשונה. סטודנטים יתקבלו לאחד משני המסלולים עד תום השנה הראשונה ללימודיהם בהתאם להישגיהם בשנה א' ולהצעת המחקר. את עבודת התזה/ גמר הסופית יגיש הסטודנט למנחה התזה/ גמר והמנחה יגיש אותה למזכירות החוג.

שקלול הציון הסופי במסלול עם תזה

הציון הסופי יורכב כלהלן :

60% ממוצע ציוני הקורסים בשתי שנות הלימוד

40% ציון התזה

שקלול הציון הסופי במסלול עם עבודת גמר

הציון הסופי יורכב כלהלן :

80% ממוצע ציוני הקורסים בשתי שנות הלימוד.

20% ציון עבודת הגמר.

תכנית הלימודים :

פירוט קורסי חובה שנה א'

שם הקורס	שנה	סמסטר	נ"ז	הערות
אבחון והערכה התפתחותיים א'	א	שנתי	4	חובה
הורות והתמודדות טיפולית עם אתגרים	א	ב	2	חובה
המשחק בהתפתחות ובטיפול	א	א	2	חובה
התפתחות רגשית חברתית מוקדמת	א	שנתי	4	חובה
חשיבה מדעית בתחום הפסיכולוגיה ההתפתחותית	א	שנתי	4	חובה
טרום פרקטיקום – התנסות שדה בקהילה	א	ב	0	חובה
יסודות הפסיכולוגיה ההתפתחותית היישומית	א	שנתי	4	חובה
סוגיות באתיקה בשדה ובמחקר (קורס מקוון)	א	ב	2	חובה
סמינר תזה	א	שנתי	4	חובה
קורס מלווה טרום פרקטיקום - התנסות שדה בקהילה	א	ב	2	חובה
Psychodynamic Psychotherapy: A Developmental Perspective	א	ב	2	חובה
סה"כ נ"ז נדרש לשנה א'			30	

פירוט קורסי חובה שנה ב'

שם הקורס	שנה	סמסטר	נ"ז	הערות
אבחון והערכה התפתחותיים ב'	ב	א	2	חובה
גישות בהתערבות טיפולית בילדים צעירים	ב	ב	2	חובה
התערבויות טיפוליות בינקות	ב	א	2	חובה
סדנא באבחון והערכה התפתחותיים	ב	א	2	חובה
פרקטיקום – התנסות במוסדות מוכרים להתמחות	ב	שנתי	0	חובה
פסיכופתולוגיה התפתחותית	ב	שנתי	4	חובה
קורס מלווה פרקטיקום	ב	שנתי	4	חובה
קורסי בחירה:				
שיטות מחקר מתקדמות בפסיכולוגיה	ב	ב	2	בחירה/ חובה למסלול מחקרי- תזה
שינה במבט התפתחותי: הקשרים התנהגותיים, הוריים ותרבותיים	ב	ב	2	בחירה
נירופסיכולוגיה התפתחותית	ב	ב	2	בחירה
סה"כ נ"ז נדרש לשנה ב'			20	

תקצירים:

אבחון והערכה התפתחותיים א' (שנה א)

ד"ר לי פרגמין-הייט

5700004, 4 שש"ס, 4 נ"ז

סוג שיעור: הרצאה

בקורס ילמדו יסודות האבחון וההערכה ההתפתחותיים עם התייחסות תיאורטית ומעשית לאספקטים התפתחותיים, קוגניטיביים, רגשיים ובינאישיים באבחון והערכה התפתחותיים של תינוקות, פעוטות וילדים בגיל הרך. הקורס יכלול למידה של מקורות מידע שונים בתהליך הערכה כולל ראיון עם הורים, תצפית והערכה דיאדית (בסמסטר א') ושימוש בכלי אבחון ושאלונים פורמליים (בסמסטר ב'). תכנית הקורס מותאמת לדרישות האבחון של הפסיכולוג ההתפתחותי, והלמידה בקורס כרוכה בהגשת דוחות למידה.

אבחון והערכה התפתחותיים ב' (שנה ב)

ד"ר לי פרגמין-הייט

2 שש"ס, 2 נ"ז

סוג שיעור: הרצאה

בקורס זה ייחשפו הסטודנטים למבחנים קוגניטיביים נוספים ולמבחנים השלכתיים, כגון HTP ו C.A.T, וכן לתהליכי חשיבה על בניית דוח אינטגרטיבי וכתבתו. בשיעור יעסקו בהיכרות ולמידה של אבחוני האינטליגנציה ובניתוח התפתחותי של ציורים (HTP) ושל סיפורים במבחן C.A.T. חלקו האחרון של הקורס יתמקד בפרשנות וחשיבה אבחנתית, באינטגרציה של מידע ממקורות שונים בתהליך האבחון וההערכה, בכתיבת דוח אבחון פסיכולוגי-התפתחותי מסכם, וכן במסירת המידע, הסיכום וההמלצות להורים.

גישות בהתערבות טיפולית בילדים צעירים (שנה ב)

גב' שלומית קנוטופסקי

2 שש"ס, 2 נ"ז

סוג שיעור: הרצאה

בקורס זה יעשו הסטודנטים היכרות עם הגישות הטיפוליות בילדים מגיל שנתיים עד כניסתם לביה"ס. בקורס זה נכיר את הקשיים הרגשיים האופייניים לגילאי שנות טרום ביה"ס כנגזרת של תהליכים התפתחותיים נפשיים. נבחן את תהליכי השינוי הנדרשים הן מצדו של הילד והן של ההורים באיזון מחדש של היחסים על רקע הקצב המהיר של השינויים ההתפתחותיים בגילאים אלו. הסטודנטים יכירו גישות טיפוליות שונות המקובלות בגילאים אלו, תוך דגש על התהליכים הנדרשים להתאמת הגישה הטיפולית לילד ולמשפחתו. יושם דגש רב על מקומם של הורים בתוך התהליכים הטיפוליים בגילאים אלו. יוצגו גישות טיפוליות המבוססות על התאוריה הפסיכודינמית (טיפול פרטני, טיפול דיאדי), גישה הנתמכת על צילום ככלי מרכזי בטיפול (Interaction Guidance) וגישה מבוססת מחקר (ESDM; Early Start Denver Model) המדגישה התאמת ההתערבות לצרכי הילד והמשפחה, והטמעת התערבויות מבוססות ראיות בקהילה. גישה זו תינתן ע"י גבי ימית קרבליניק שהיא מומחית בתחום.

הורות והתמודדות טיפולית עם אתגרים (שנה א)

ד"ר לי פרגמין-הייט

2,5700006 שש"ס, 2 נ"ז

סוג שיעור: הרצאה

הקורס יכיר לסטודנטים את התהליכים הרגשיים המלווים את הכניסה להורות, את ההתמודדות עם אתגרים שונים ואת היווצרות הקשר הורה-ילד, ונועד להוות תשתית לעבודה טיפולית עם הורים בהקשריה השונים. נתייחס לתפקיד ההיסטוריה האישית של ההורה, הבניות חברתיות ומאפיינים אישיים של הילד וההורה, וכן ניגע בהתמודדות של הורים עם אתגרים נורמטיביים בהתפתחות ועם קשיי התפתחות או מוגבלות (כגון הפרעות קשב וריכוז, לקויות למידה ואוטזיסם). מטרת הלמידה היא לגבש הבנה תיאורטית וחמלה כבסיס לעיבוד תכני מפגש עם הורים, במטרה לסייע להם להתמודד עם אתגרים ולהתבונן באופן רפלקטיבי על עצמם ועל ילדיהם. בקורס ישולב ידע תיאורטי והיבטים יישומיים תוך שימוש בתיאורי מקרה מהשדה ומהספרות.

המשחק בהתפתחות ובטיפול (שנה א)

ד"ר לי פרגמין-הייט

2,5700005 שש"ס, 2 נ"ז

סוג שיעור: הרצאה

הקורס יעסוק בחשיבות המשחק בחייהם של ילדים והשפעתו על התפתחותם, וכן בהיבטים שונים של השימוש במשחק בטיפול בילדים בכלל, ובגיל הרך בפרט. יסקרו שלבים בהתפתחות המשחק והקשר שלהם להתפתחות החברתית והרגשית של ילדים. בנוסף, הקורס יתייחס למאפייני המשחק (או העדרו) באוכלוסיות ספציפיות כגון ילדים עם קשיים בהתפתחות ולגישות טיפוליות השמות דגש על משחק ומשחקיות כמנוע להתפתחות ולשינוי.

התערבויות טיפוליות בינקות (שנה ב)

גב' שלומית קנוטופסקי

2 שש"ס, 2 נ"ז

סוג שיעור: הרצאה

בקורס זה יעשו הסטודנטים היכרות עם העולם הטיפולי של גיל הינקות, הכולל תינוקות ופעוטות מגיל לידה עד שנתיים, אשר מחייבת הבנה טיפולית ומיומנויות טיפוליות ייחודיות. תינוקות ופעוטות כמטופלים, מעמידים בפני המטפל אתגר מיוחד מעצם העדרו של הכלי המרכזי של מפגש טיפולי-הורבאליזציה. הסטודנטים ילמדו להכיר את הגישות הטיפוליות המתאימות על מנת להפוך את התינוק או הפעוט הפרה-וורבאלי, לשותף במרחב הטיפולי. בתחילת הקורס ייחשפו הסטודנטים לגישה של תצפיות בתינוקות ככלי מרכזי בהבנת העולם הנפשי של גילאים אלו. תופנה חשיבה להגדרה של 'מיהו המטופל', התינוק/פעוט או הוריו, ובעזרת חומרים תיאורטיים וחשיבה קלינית תודגש החשיבות של נוכחותו הממשית של התינוק/פעוט בתוך חדר הטיפול ותרומתו לתהליכים הטיפוליים. במקביל תינתן התייחסות למורכבות של "הורות בתחילת הדרך" בתוך טיפול וחשיבותה של עבודה טיפולית דווקא בשלב זה של התהוות הקשר הורה-ילד. יינתן מקום להבנה של העברה בין-דורית וביטוייה בקשר הורה-תינוק/פעוט במיוחד סביב היסטוריה טראומטית בחייו של ההורה.

התפתחות רגשית חברתית מוקדמת (שנה א)

פרופ' אורה אביעזר

5700002, 4 שש"ס, 4 נ"ז

סוג שיעור: הרצאה

הקורס יעסוק בהתפתחות רגשית חברתית מוקדמת, יציג תיאוריות ומחקרים קלאסיים ועדכניים בתחום, תוך בחינת הרלוונטיות שלהן ליישום בעבודה טיפולית עם ילדים, הורים, ומשפחות. הקורס יתמקד בהבנת מושגים נבחרים העוסקים בהתפתחות רגשית חברתית והתהליכים המונחים ביסודם על הרקע התיאורטי שלהם ותוך התייחסות לממצאים אמפיריים רלבנטיים, כגון: אינטראקציות מוקדמות, חסכים ומניעתם, היקשרות, תובנה הורית, ייצוגים הוריים, הורות לילדים עם צרכים מיוחדים ובהקשרים תרבותיים שונים, חוסן ופגיעות.

חשיבה מדעית בתחום הפסיכולוגיה ההתפתחותית (שנה א)

פרופ' אורה אביעזר

5700003, 4 ש"ש, 4 נ"ז

סוג שיעור: הרצאה

הקורס יפגיש את הסטודנטים עם תכנים, גישות ושיטות בחקר הפסיכולוגיה ההתפתחותית בתהליך של לימוד משותף. הקורס יתבסס על קריאת מאמרים העוסקים בסוגיות מושגיות מרכזיות לפסיכולוגיה התפתחותית ובמתודולוגיות שמשרתות את התחום, כגון מערך מחקר קואזי-אקספרימנטלי, מחקרי אורך, ממשק בין מחקר פסיכולוגי ומחקר ביולוגי, מחקרי התערבות ועוד. הסטודנטים ייקחו חלק פעיל בלמידה ובהובלת הדיונים בשיעור.

טרום פרקטיקום- התנסות שדה בקהילה (שנה א')

גב' שלומית קנוטופסקי

5700008, 7 שעות, 0 נ"ז

סוג שיעור: הכשרה מעשית

בקורס זה יעשו הסטודנטים היכרות עם אוכלוסיות של תינוקות ופעוטות עם התפתחות תקינה המשולבים במסגרות חוץ ביתיות (מעונות יום), יתנסו בהתערבויות קדם-טיפוליות עם פעוטות וילדים בגיל הרך במפגשים פרטניים וקבוצתיים, כולל תצפיות קליניות, וביצירת קשר פרטני מתמשך ותכנון פעילות מותאמת גיל וסיטואציה. בנוסף, הסטודנטים יתנסו בהכוונת צוותים חינוכיים להתבוננות וזיהוי של מצבים רגשיים, וניהול שיח קבוצתי על עולמם הפנימי של ילדים בגיל

הרך ועל ביטויים התנהגותיים של מצבים רגשיים. כמו כן, ישתתפו הסטודנטים במפגשים עם הורים לילדים בגיל הרך, כולל ניהול אינטיק, ובמפגשי הורים בשיתוף עם צוותים חינוכיים וטיפולים.

יסודות הפסיכולוגיה ההתפתחותית היישומית (שנה א)

פרופ' אבי שגיא-שוורץ

5700000, 4 שש"ס, 4 נ"ז

סוג שיעור: הרצאה

הקורס יציג בפני התלמידים את היסודות העיקריים של הפסיכולוגיה ההתפתחותית היישומית כפי שהיא נתפשת בעולם, באקדמיה הישראלית, ובפרקטיקה בשדה. במשך הקורס יתקיים דיון שיתמקד בפערים בין מה צריכה להיות הפסיכולוגיה ההתפתחותית היישומית ובין המצב בשטח בפועל, כולל אופן התפתחותה ומיסודה של הפסיכולוגיה ההתפתחותית היישומית בישראל כמומחיות רשמית. לשם כך, במהלך השנה, נדון בהיבטים ובתחומים כלליים, כגון: פסיכולוגיה התפתחותית מול דיסציפלינות פסיכולוגיות אחרות שעוסקות בילדים, אוכלוסיות נורמטיביות ואוכלוסיות בסיכון, עיצוב מדיניות ציבורית. כמו כן נדון בנושאים ספציפיים, כגון: מעונות יום בישראל, ילדים ומערכת המשפט (למשל משמורת, אימוץ), הגירה, גירושין.

נוירופסיכולוגיה התפתחותית (בחירה שנה ב)

ד"ר עומר הורוביץ

2 שש"ס, 2 נ"ז

סוג שיעור: הרצאה

הקורס מהווה הרחבה של הידע הקיים בתחום הנוירופסיכולוגיה והפסיכופיזיולוגיה של התנהגות. באופן פרטני - הקורס יתמקד בהתפתחות האנטומית והפונקציונאלית של מערכת העצבים המרכזית וכן בפסיכופתולוגיה בראי ההתפתחות. תחילה תבוצע חזרה על נושאים בסיסיים בתחום הפסיכופיזיולוגיה. החל ממבנה ותפקוד נוירונים, העברה בין תאית ונוירורנסמיטורים, אנטומיית מערכת העצבים ועקרונות התפקוד בה, אנטומיית המוח וכלה בשיטות המחקר העיקריות בתחום. לאחר מכן, נתמקד בהתפתחות תפקודים מערכת העצבים המרכזית לאורך שלוש תקופות חיים: התפתחות עוברית ובזמן ההיריון, התפתחות בשנות החיים הראשונות והתפתחות בילדות המוקדמת והמאוחרת. נושאים אלה יוצגו תוך התייחסות למחקרים פרה-קליניים ובעלי-חיים כמו גם מחקרים קליניים המבוצעים בבני-אדם וכן לספרות המחקרית העדכנית והרלוונטית לנושאים השונים. בחלקו האחרון של הקורס יוצגו פסיכופתולוגיות ראשיות בראי ההתפתחות, ביניהן: אוטיזם, אסרפגר, סכיזופרניה, הפרעות אישיות, חרדה, הפרעות מצב-רוח והפרעות התנהגות בגילאים מוקדמים, על מאפייניהן, המנגנונים המוחיים המתווכים אותן ודרכי הטיפול בהן.

סדנא באבחון והערכה התפתחותיים (שנה ב)

מר הוזאם ג'ובראן, גב' הילה כהן

2 שש"ס, 2 נ"ז

סוג שיעור: סדנא

קורס זה ילווה את השיעור אבחון והערכה התפתחותיים מתקדמים ויעסוק בלימוד, הדרכה ותרגול של העברת וציינון מבחנים פורמאליים וסטנדרטיים. כמו כן הקורס יעסוק בלימוד, הדרכה, ותרגול אינטגרציה של סוללת המבחנים השלמה, לרבות מבחני האינטליגנציה. לימוד זה יתרחש תוך התנסות בפועל, ורכישת ידע וניסיון לגבי היבטים התפתחותיים של יכולת, קוגניציה, רגש, ויחסים בין-אישיים. לבסוף, בקורס זה ילמדו הסטודנטים, יקבלו הדרכה ויתרגלו את כתיבת דו"ח מסכם.

סוגיות באתיקה בשדה ובמחקר (שנה א)

ד"ר שירי פרלמן-אבניאון

2,5700017 שש"ס, 2 נ"ז

סוג שיעור: קורס מקוון

הקורס מיועד להרחיב את מכלול הידיעות של הסטודנטים ורגישותם לנושאי האתיקה בעבודת הפסיכולוג ההתפתחותי. יידונו בו הנושאים הבאים: מהי אתיקה במקצועות הייעוץ והבריאות? הקוד האתי של הסתדרות הפסיכולוגים בישראל וחוקי זכויות החולה, אתיקה וחוק, אתיקה מקצועיות וסודיות, אתיקה בפסיכולוגיה והחווה המקצועי, שמירת מידע טיפולי, בעיות אתיות בעבודה עם ילדים ומתבגרים, אתיקה בעבודה מערכתית, אתיקה ודיאגנוסטיקה, כשלים אתיים, הבטחת סודיות על ידי מתמחה במערכת מוסדית.

סמינר תזה (שנה א)

פרופ' אבי שגיא שוורץ

4,5700001 שש"ס, 4 נ"ז

סוג שיעור: הרצאה

הקורס יסייע לסטודנטים בגיבוש שאלות המחקר, וידון בהליכי המחקר והכתיבה הכלולים בעבודת מחקר, בין אם מדובר בתזה ובין אם מדובר בעבודת גמר. במהלך הסמינר יבחנו נושאי מחקר בפסיכולוגיה התפתחותית וכיווני מחקר אפשריים, יידונו ויתורגלו השלבים בתהליך המחקר ובכתיבת העבודה, ויתוארו כל חלקי העבודה, כולל כתיבת תקציר בעברית ובאנגלית. בהתאם לכך, הסמינר יתמקד בתהליך המחקר, החל מגיבוש שאלות המחקר ועד כתיבת העבודה הסופית, באתיקה במחקר, בכללים ותרגול של כתיבת מדעית, ובדיון בהתקדמות הפרטנית שביב הכנת הצעת המחקר. כמו כן, ידונו נושאים כגון: היקף העבודה, האפשרות להשתמש בנתונים קיימים, ואופיו של ההסכם בין הסטודנט למנחי.

פסיכופתולוגיה התפתחותית (שנה ב)

פרופ' מירב חן

4 שש"ס, 4 נ"ז

סוג שיעור: הרצאה

מטרת הקורס היא להציג בפני הסטודנטים סוגיות תיאורטיות ואמפיריות בפסיכופתולוגיה ולבחון אותם מפרספקטיבה התפתחותית תוך העמקה ברקע, הגורמים, והתהליכים המונחים ביסודן של הפרעות שונות בתקופות הילדות השונות. באופן ספציפי יוצגו מודלים ביולוגיים, השפעות סביבתיות והאינטראקציה בין ביולוגיה וסביבה, גורמי סיכון וחוסן. כמו כן יתוארו סינדרומים קליניים של הילדות והילדות המוקדמת, כגון: לקות אינטלקטואלית, אוטיזם, הפרעות היקשרות, הפרעות ויסות וקשב, הפרעות שינה ואכילה, הפרעות התנהגות, חרדה ודכאון.

פרקטיקום – התנסות במוסדות מוכרים להתמחות (שנה ב)

גב' שלומית קנטופסקי

16 שעות (ביומיים) 0 נ"ז

סוג שיעור: הרצאה

הפרקטיקום ימשך על פני יומיים בשני הסמסטרים של שנה ב ויהיה בהיקף של 16 שעות שבועיות כפי שנדרש על ידי הועדה המקצועית של הפסיכולוגיה התפתחותית, ובמקומות המאושרים על ידה להתמחות. התנסות הסטודנטים בפרקטיקום תתמקד בשלושת תחומי העבודה בהם מעורב הפסיכולוג ההתפתחותי: טיפול, אבחון ועבודה מערכתית. הסטודנטים יקבלו הדרכה שבועית במקום הפרקטיקום ומוטלת עליהם חובת השתתפות בכל ישיבות הצוות וחובות הלמידה הנהוגות בו. בנוסף יקבלו הסטודנטים ליווי והדרכה קבוצתית במכללה.

קורס מלווה טרום פרקטיקום - התנסות שדה בקהילה (שנה א)

גב' שלומית קנוטופסקי, גב' תהל להד-שטיין

2,5700009 שש"ס, 2 נ"ז

סוג שיעור: קורס הדרכה לפרקטיקום

הקורס ילווה את הסטודנטים בהתנסויותיהם בתהליכי הלמידה והעשייה הקשורים לתפקיד הפסיכולוג ההתפתחותי בקהילה, תוך כדי דיון בבעיות שנתקלים בהן הסטודנטים בתפקידם החדש וגיבוש הבנות ודרכי התמודדות עם דילמות שונות שיעלו בעבודה המעשית. הסדנא תאפשר לסטודנטים לעשות הכירות עם שנות החיים הראשונות באמצעות אינטראקציות ממוקדות ומגוונות עם תינוקות ופעוטות שמתפתחים באופן תקין. כמו כן הסדנא תתרום לבניית זהותם המקצועית של הפסיכולוגיות והפסיכולוגים ההתפתחותיים תוך כדי התנסות במערכות טיפול וחינוך בקהילה, תפתח את החשיבה הפסיכולוגית של הסטודנטים ותבדל את תפקיד הפסיכולוג משאר הדיסציפלינות שבשדה המקצועי.

קורס מלווה פרקטיקום (שנה ב)

גב' שלומית קנוטופסקי, גב' תהל להד-שטיין

4 שש"ס, 4 נ"ז

סוג שיעור: הרצאה

קורס זה ילווה את ההתנסות של הסטודנטים במוסדות המוכרים להתמחות בפסיכולוגיה התפתחותית, ע"י התבוננות משותפת בתכנים שיעלו מן השטח, דיונים בסוגיות השונות ורכישת הבנה התפתחותית, הבנת תפקידו של הפסיכולוג ההתפתחותי ומורכבות ההתמודדות עם המפגש הטיפולי. במסגרת הדרכה זו מרצי הקורס ידונו עם הסטודנטים בשאלות המעשיות והתאורטיות שיעלו מהתנסויותיהם. נושאי הסדנא יקבעו הן על ידי החומר שיעלה מהתנסותם של הסטודנטים

במסגרת הפרקטיקום בשדה, והן על סמך נושאים נוספים שהנם חשובים להכשרתם שיועלו לפי שיקולי מנחה הסדנה.

שיטות מחקר מתקדמות בפסיכולוגיה (קורס בחירה שנה ב)

ד"ר מרינה גרושיט

2 שש"ס, 2 נ"ז

סוג שיעור: הרצאה

הקורס יציג בפני המשתתפים מסגרות חשיבה, כלים ומודלים לעבודה מחקרית-אמפירית הנדרשים מתלמידי תארים מתקדמים בפסיכולוגיה ומפסיכולוגים בתפקידי מדידה, הערכה והתערבות מגוונים. הקורס יסקור מודלים מחקריים קלאסיים בקצרה ועל בסיסם יציג בפני התלמידים מודלי מחקר מורכבים כדוגמת מודלים מולטי-פקטוריאליים ומודלים עם משתנים מתערבים. הצגת המודלים תלווה בהצגה ותרגול בסיסי של כלים סטטיסטיים לשימוש במערכים הנלמדים (כדוגמת ניתוחי שונות מרובים, ניתוחי שונות משותפת, רגרסיות מרובות, רגרסיות לוגיסטיות וניתוח משוואות מבניות).

שינה במבט התפתחותי: הקשרים התנהגותיים, הוריים ותרבותיים

(בחירה שנה ב)

פרופ' ענת שר

2 שש"ס, 2 נ"ז

סוג שיעור: הרצאה

השינה היא מנגנון ביולוגי מרכזי, משפיע על התפקוד, וקשור לגורמים התפתחותיים ולמאפיינים סביבתיים, כולל גורמי הורות ותרבות. הקורס יתמקד במאפייני השינה של תינוקות וילדים צעירים,

יחסי הגומלין עם התנהגות ותפקוד במהלך היום, והקשרים ההתפתחותיים והסביבתיים המעצבים את השינה בשנים הראשונות. ההיבטים ההתפתחותיים, המשפחתיים והסביבתיים ידונו לאור הספרות המחקרית העוסקת בתהליכים נורמטיביים וחריגים. בהתבסס על המסגרות התיאורטיות ועל המחקר האמפירי העדכני, ידונו גם תכניות הדרכה והתערבות.

Psychodynamic Psychotherapy: A Developmental Perspective (שנה א)

פרופ' מירב חן

2 שש"ס 2 נ"ז, 5700007

קורס באנגלית: סוג שיעור

This course will present basic concepts of psycho-dynamic theories and will focus on their relevance to clinical practice with children and parents in various intervention settings. The course will emphasize central issues in treatment of children and their parents from infancy to adolescence, and the application of theoretical approaches. In this course we will discuss topics, such as: Psychodynamic psychotherapy, object relations, the therapeutic alliance, transference and countertransference, limit setting in treatment, clinical work with parents as well as using observations of children for learning about their inner worlds.